

nekoliko spornih pitanja iz kaznenog postopka o prekršajima, v br. 1. — Dr. J. Šilović: Deveti obči kongres medjunarodne kriminalističke udruge v br. 2. do 5, 7, 9. do 12. — Dr. V. Čačić: Reformatorij u Elmiri, v br. 3. — Dr. V. Pappafava: Smisao i predpostavke zastare predvidjene u § 350. austrijskog kazn. zak., v br. 3. — Dr. Iv. Strohal: »Sprega« kao argumenat prvotne zajednice dobara kot starih Slavena, v br. 4. — Dr. A. Badaj: Reorganizacija hrvatskoga odvjetništva, v br. 4. do 6. — Dr. Ogorelica: Sporna pitanja iz kaznenog postopnika, v br. 4. — V. V. Ivanovskij: Nauka upravnoga prava u njezinoj prošlosti i sadašnjosti, v br. 4. do 7. — Dr. M. A.: Malični sudac i njegova osuda usljed pritužbe proti osudam mjestnih sudova, v br. 5. — Dr. Iv. Strohal: Razvitak zadružnog prava u Hrvatskoj i Slavoniji, v br. 6 do 12. — Odvjetnički sastanak v br. 6. — Dr. E. Miler: Kriminalna politika, v br. 7. in 8. — F. vit. Kruszelniczky: Procesualne predpostavke u austr. građanskom postupniku, v br. 8. do 12. — Dr. B. Dimitrijević: Brisovne tužbe gruntnog reda prema principu publiciteta, v br. 8. do 10. — F. Haladi: Zakon o suvišnim, neprikladnim i nuždnim putevima, v br. 9. — Dr. M. Košutić: K osnovi zakona o suvišnim, neprikladnim i nuždnim putevima, v br. 10. — Dr. M. Brezinščak: Mnjenje ob osnovi zakona o nuždnim, neprikladnim i suvišnim putevima, v br. 11. — Dr. E. Spies: Doprinosi k osnovi zakona o suvišnim, neprikladnim i nuždnim putevima, v br. 12. — A. Nevečeřel: Pokus nagode u gradj. parbenom postupku osudjivana parbena institucija, v br. 12. — Dr. M. Novak: Zastupstvo upravne općine smije votirati prinose za bogoštovne svrhe, koje zakonom priznate konfesije ma da dužnost doprinsažanja za take svrhe pada na druge faktore, v br. 12.

Dr. J. Maucka: Der Rechtsgrund der Schadenersatzes ausserhalb bestehender Schuldwerbescheine. Leipzig und Wien. Fr. Deuticke, 1904.

Dr. K. v. Grabmayr: Das landwirtschaftliche Kreditproblem. Meran. Elmenreich, 1904.

Dr. H. Reicher: Die Fürsorge für die verwahrloste Jugend. Wien, Manz, 1904.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1904.

— (K avancementu sodnih uradnikov.) Zopet se je ustanovilo: 15 mest sodnih tajnikov, 1 mesto dež. sod. svetovalca i. t. d., s tem, da se opusti enako število sodnih pristavov i. t. d. — to pa le na Češkem, ker vlade nikdo ne sili, da bi se brigala tudi za sodne uradnike v slovenskih pokrajinah. V 3. št. let. »Slov. Pravnika« se je znova dokazalo, da imajo naša sodišča pač več posla kakor češka, zato pa manj konceptnih uradnikov in še teh neprimerno mnogo le v nižjih vrstah. Za okoliš pravega nadsodišča se je pred par leti ustanovilo 20 novih svetovalskih mest

in sedaj se jih je 15 tajniških; za okoliš graškega nadsodišča pa so se v tem času ustanovila — 3 svetovalska mesta. Vsled tega je v obsegu praškega nadsodišča pri 11 okrožnih sodiščih le po en sodni pristav, pri dveh sta po dva, pri enem ni nobenega; v obsegu graškega nadsodišča pa sta pri dveh okrajnih sodiščih po dva pristava, pri enem so trije, pri enem celo štirje; — pri 14 okrožnih sodišč praškega nadsodišča je torej le 15 pristavov, pri samo 4 graškega nadsodišča pa tudi 11. — Nasprotno pa je pri naših okrožnih sodiščih toliko manj svetovalcev, tako, da je vsak čas treba po večkratnih nadomeščanj, katera države sicer ne stanejo manj kakor da bi se ustanovilo primerno več svetniških in opustilo toliko nižjih sodniških mest, toda pomore pa vendar, da kak »Windischer« ne pride za klin višje na uradniški lestvi in da ne dela še kake večje zgage! — Saj je celo dr. Zdenko Schücker priznal v »Neue Freie Presse« z dne 11. nov. 1904: »Im Grazer Oberlandesgerichtssprengel wird bereits die Einrichtung praktiziert, dass das Verhältnis der deutschen und slovenischen Bevölkerungszahl und des hienach sich ergebenden Anteiles der beiden Nationen an den öffentlichen Aemtern, die Aufnahme der Aspiranten in den Richterdiens-geregelt und dass auch beim Aufsteigen in höhere Dienstposten sich innerhalb dieses Verhältnisses gehalten wird.« — Tako pokojni Zdenko Schücker, »zmerni« Nemec, kateremu so pač dobro znani bili načrti in odredbe naše justične uprave. Istina pa je, da se sprejem in napredek sodnih uradnikov v graškem okrožju ne ravnata samo po tem, pravo teptajočem načrtu, ampak da sta se sprejem in napredek slovenskih sodnikov prav v nasprotnem razmerju z resničnim številom slovenskega prebivalstva! Pomoči zoper takšna nasilstva pa ni od nikoder!

j.

— (K reviziji občnega državlanskega zakonika.) O tem je imel sekcijski svetnik in znani pravoslovec dr. Karl Schreiber dne 27./11. v znanstvenem klubu na Dunaju zelo zanimivo predavanje, iz katerega naj priobčimo naslednje poglobitve misli:

Naš državljanski zakonik se je za svojega, skoraj stoletnega obstanka vrlo obnesel. Nikjer bolj nego v zakonodajstvu pa ne velja, da se to, kar smatramo danes za utopijo, čez dobo let že uresniči, da pa isto čez sto let velja že za zastarel predsodek. Pri stoletnici »Code civile« oktobra meseca v Parizu se je izrecno poudarjala potreba njegove reforme, zlasti dopolnitev z »zakonom o delu«. Okoliinokoli nas, v Nemčiji, v Švici, v Belgiji in na Ogrskem so že nastale moderne zasebnopravne kodifikacije, oziroma še nastajajo. Že radi tega ne sme Avstrija odlašati z revizijo občnega državlanskega zakonika.

Prva glavna naloga postavljene komisije je rešitev vprašanja: V koliko naj se predela občni državljanski zakonik? Unger sam želi le posamezne korekture. Strohal (Lipsko) priporoča popolnoma novo ureditev zakona. Mitteis (Lipsko) želi samo popravo sistematike. Klein smatra revizijo samo v toliko za potrebno in umestno, v kolikor bo mogla nuditi prebivalstvu pravih koristi. Kakor pri rekonstrukciji kake zgradbe, bi tukaj pri mnogih določilih zadoščalo, če bi se po Ungerjevih intencijah posamezni

kamni zgradbe nadomestili z novimi, tako n. pr. glede zastarnih rokov glede doletnosti itd. Posamezne prostore pa bi bilo pač treba prezidati — seveda bi se moral kolikor možno ohraniti skupni značaj zgradbe — na pr.: delavno razmerje, amalgamiranje trgovskega prava in določil obligacijskega prava občnega državlanskega zakonika itd. Mnoge, času primerne novosti bi se dale uvesti s specijalnimi zakoni, ki bi kakor paviljoni obkrožali glavno zgradbo, tako na pr. poroštvo avtomobilistov, zavarovalno pravo, specijalna določila za posamezne delovne skupine, elektricitetno pravo itd.

Za potrebo revizije so merodajne tri glavne stvari: 1. Popolnitev obstoječega zakona, da se odstranijo protislovne odločbe pri razsojanju, na primer zastran borzne diferenčne igre, zastran povračila pokritnega depozita; nadalje ureditev stvari, ki jih je dozdej urejal samo promet, na pr. imetniški papirji, pogodbe v prid tretjim osebam, prevzete dolga, predznamba dolga. 2. Uvaževanje sprememb socialnih nazorov, na pr. pri delovni pogodbi, stališču nezakonskih otrok. Osnovne misli Steinbachovih spisov o pravnih poslih gospodarske organizacije bi bilo praktično izvesti, prav tako mnogo Anton Mengerjevih jako važnih predlogov v njegovem spisu »Das Deutsche Bürgerliche Gesetzbuch und die besitzlosen Volksklassen«. 3. Rešiti bi bilo nove državne naloge, na pr. o variškem pravu, skrb za osebo varovanja, ne samo za upravo premoženja.

Temeljito bi bilo treba urediti zasebnopravno stran delovne pogodbe obrtnih pomožnih delavcev. Mejo v sedanjem državlanskem zakoniku med kupno in mezno pogodbo, mejo, ki ima za karakteristikon prekrbitev materiala od enega ali drugega pogodnika, bi bilo predruščiti. Delavce, ki delajo doma s svojim materialom za tovarne ali trgovce, je pravzaprav smatrati za obrtne pomožne delavce in ne za samostojne zalagatelje. Reforme potrebno je najemno pravo s stališča, da se pravice in dolžnosti obeh kontrahentov kolikor mogoče enako razdele. Zasebno in javno pravo bi morala delovati skupno, da bi se velikemu delu prebivalstva zasukurala ohranitev zdravja in gospodarska eksistenčna možnost. Na polju stvarnega prava bi bilo predvsem urediti sosedsko pravo in realna bremena. Nemara bi bilo dobro, ako bi se uvedla zopet lastnina na posameznih hišnih nadstropjih; samo gledati bi bilo treba, da bi pri tem realni kredit ne bil prizadet.

V širših krogih se kaže seveda veliko zanimanje za reformo zakonskega prava, zlasti za vprašanje ločljivosti zakona pri katolikih. Ni pa skoro gotovo, in tudi svetovati ni, da bi se pri nas podajali v nov kulturni boj, zakaj s tem bi postalo vse reformiranje vprašljivo. Toda nekatere reforme bi se dale uvesti, na primer predpis, ki ga priporoča Ellen Key, naj bi se namreč zaročenci pred poroko izkazali z zdravniškim atestom, da nimajo težkih dednih bolezni. S tem je v zvezi § 133 švicarskega načrta, po katerem je moči v teku treh mesecev izpodbijati zakon za neveljaven, če en zakonski drug zataji drugemu kako bolezen, ki stavi v veliko nevarnost zdravje tožitelja ali potomstva. — V dednem pravu bi bilo zlasti upoštevati: omejitev dedne pravice daljnjih sorodnikov, nasprotno pa pripoznanje

dedne pravice materinih sorodnikov nezakonskega otroka in primerna oblika zakonitega dednega prava, eventualno dolžnega dela vdove; olajšave pri zalaganju občekoristnih ustanov.

Anton Menger je še leta 1890. primerjal našo civilno pravdo s polomljeno uro, ki jo je treba venomer tresti in drezati, da se jo spravi za kratek čas v tek. Zdaj imamo v Avstriji civilno pravdo, ki vzorno funkcionira in vsled preciznosti, brzosti, cenenosti in enostavnosti postopanja vzbuja resnično občudovanje vsega pravniskega sveta. Franc Klein, ki se je njegovemu geniju in temperamentni energiji to posrečilo, je v družbi z največjimi pravniki države na delu tudi pri reviziji državlanskega zakonika. Dr. pl. Koerber si je s sestavo te komisije osigural častno mesto v zgodovini avstrijskega prava. Bodi Ungerju dano, da vidi svoje delo uresničeno, da bo mogel državlanski zakonik leta 1911. praznovati svojo stoletnico v pomlajeni obliki.

— (Konferenca odvetnikov v justičnem ministrstvu), ki smo o njej poročali v zadnjem listu, je ministrstvo za sedaj rešilo z razpisom od 26. novembra 1904 št. 25.601, ki je bil poslan deloma vsem višjesodnim predsestvom, deloma le pojedinim. Razpis se vobče obrača proti reklamnemu povzdigovanju brezplačne sodne delavnosti, proti zalečim izrazom v sodnih sklepih, proti poseganju sodnih pisaren v odvetniški delokrog in proti zakotnemu pisaštvu, proti prepiranju pooblastilnega razmerja; poučuje tudi zastran stroškov in koncentracije razprav.

— (Na polju justične zakonodaje) nam je leto 1904 prineslo jako malo; ves zakonodavni aparat je popolnoma obtičal in vsled tega se ni v tem letu izdal niti eden zakon, izvzemši cesarsko odredbo z dne 16. julija 1904, drž. zak. št. 79, tikajočo se pravice do povračila obresti glede gotovih davčnih zneskov. Od važnih ukazov je zabeležiti gori omenjeni razpis z dne 26. novembra 1904 št. 25601. Dasi z njim še ni vsem željam ustrezno, vendarle se jasno kaže težnja, zabraniti vsaka tu pa tam nastajajoča navskrižja. Izmed vladnih načrtov, predloženih tekom zadnjega zasedanja državnega zbora, je najvažnejši oni o družbah z omejenim poroštvom, s kojim bi se zamašila jako občutna vrzel v našem združnem življenju in ki je zlasti v Nemčiji dosegel nenadejane uspehe. Dalje je omeniti načrt o določbah za vpise v trgovski in združni register, ki zlasti zabranjuje, da ne nastanejo v večjih krajih podobno se glaseče trgovske firme, ki bi povzročale zamenjavo. Poleg načrta zakona o čekovnem prometu, naj omenimo še načrt zakona o sklicevanju upniškega odbora pri dolžnikovih transakcijah pred napovedjo konkurza, s čimer bi se jih postavilo pod sodno, javno vodstvo, ne da bi se brez potrebe kršilo dolžniku svobodno disponiranje.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26; naroča se tudi pri O. Fischerju, knjigotržcu v Ljubljani, na Kongresnem trgu.